

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 17. novembrī
(OR. en)

14914/22

ENER 604
ENV 1176
TRANS 718
ECOFIN 1178
RECH 603
CLIMA 609
IND 482
COMPET 914
CONSOM 301

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 15. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2022) 641 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI 2022. gada ziņojums par 2020. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 641 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 641 *final*

Briselē, 15.11.2022.
COM(2022) 641 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

2022. gada ziņojums par 2020. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanu

2022. gada ziņojums par 2020. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanu

1. Ievads un pārskats

Energoefektivitātes direktīva 2012/27/ES (EED) un Ēku energoefektivitātes direktīva 2010/31/ES (ĒEED), kas abas attiecīgi grozītas ar Direktīvu (ES) 2018/2002 un Direktīvu (ES) 2018/844, ir būtiska daļa no Eiropas Savienības (ES) klimata un enerģētikas jomas tiesību aktiem, kuros ir noteikti ES energoefektivitātes mērķrādītāji un noteikts pamats pasākumiem, kas jāveic, lai pilnībā īstenotu ES ekonomikas energoefektivitātes potenciālu.

EED ir noteikts, ka visām ES dalībvalstīm jāīsteno politikas pasākumi, lai uzlabotu energoefektivitāti dažādos enerģijas ķēdes posmos no ražošanas līdz galapatēriņam. Šie centieni ir būtiski ES energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanā, un tie nodrošina būtisku ieguldījumu ES ekonomikas dekarbonizācijā līdz 2050. gadam. ES energoefektivitātes mērķrādītājs 2020. gadam (EED 3. pants) atbilst līdz 2020. gadam noteiktajam ES primārās enerģijas patēriņa un enerģijas galapatēriņa samazinājumam par 20 % salīdzinājumā ar enerģijas patēriņu, kas 2020. gadam prognozēts 2007. gada *PRIMES* scenārijā. Šis mērķrādītājs radīja primārās enerģijas patēriņu (*PEC*) 1312 Mtoe līmenī, bet enerģijas galapatēriņu (*FEC*) 959 Mtoe apmērā.

ĒEED ietver plašu tādu politiku un atbalsta pasākumu klāstu, kuru mērķis ir palielināt esošā ēku fonda pašreizējos zemos renovācijas rādītājus. Jo īpaši ĒEED 2.a pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāizveido visaptverošas ilgtermiņa renovācijas stratēģijas, lai līdz 2050. gadam piesaistītu investīcijas valstī esošo ēku fondu dekarbonizācijai (ar indikatīviem atskaites punktiem 2030., 2040. un 2050. gadam), kā arī atbalstītu pāreju uz ļoti efektīvu un dekarbonizētu ēku fondu līdz 2050. gadam. ĒEED 5. pantā noteikts, ka dalībvalstīm jānosaka izmaksu ziņā optimālas minimālās energoefektivitātes prasības jaunām ēkām un esošām ēkām, kurās veic nozīmīgu renovāciju. ĒEED 9. pantā noteikts, ka pēc 2020. gada 31. decembra visām jaunajām ēkām jābūt gandrīz nulles enerģijas ēkām (GNEĒ) (bet pēc 2018. gada 31. decembra — visām jaunām publiskām ēkām).

Regulas (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību (Pārvaldības regula) 27. pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm līdz 2022. gada 30. aprīlim ir jāziņo Komisijai minētās regulas IX pielikuma 2. daļā noteiktā informācija. EED ziņā tā ietver informāciju par progresu virzībā uz 3. pantu par energoefektivitātes mērķrādītājiem, 5. pantu par publisko struktūru ēkām kā piemēru, 7. pantu par enerģijas ietaupījumu pienākumu un 8. pantu par energoauditiem. Papildus ĒEED paredz ziņošanu saskaņā ar 9. pantu par jaunām un atjaunotām gandrīz nulles enerģijas ēkām. Turklāt Regulas (ES) 2018/1999 21. pantā ir noteikts, ka integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānu (NEKP) progressa ziņojumos jāiekļauj ilgtermiņa renovācijas stratēģijas indikatīvie atskaites punkti un jānorāda, kā tie palīdz sasniegt ES energoefektivitātes mērķrādītājus, kā arī attiecīgās ilgtermiņa renovācijas stratēģijās izklāstītās politikas un pasākumi. Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 I pielikuma B iedaļu ir vajadzīga informācija par izmaksu ziņā optimāliem minimālo energoefektivitātes standartu

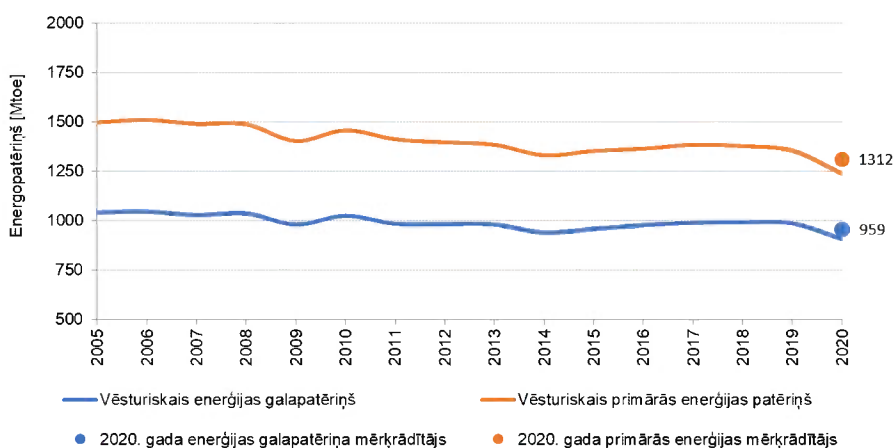
līmeņiem, kas izriet no valstu aprēķiniem, un saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 IX pielikumu par jaunu un renovētu GNEĒ skaitu un platību.

Šajā ziņojumā ir analizēta informācija, ko dalībvalstis sniegušas savos ziņojumos, un tā ir papildināta ar *Eurostat* datiem. Turklāt tajā ir analizēts valstu ilgtermiņa renovācijas stratēģiju novērtējums un izmaksu optimālā līmeņa ziņojumi, ko dalībvalstis iesniegušas Komisijai. Saistībā ar savu 2022. gada ziņošanas pienākumu visas 27 dalībvalstis ir iesniegušas savus ziņojumus. Tomēr Ungārijas ziņojumā nav informācijas par energoefektivitāti, un Rumānijas un Horvātijas ziņojumi tiek uzskatīti par ļoti nepilnīgiem.

2. Progress virzībā uz 2020. gada energoefektivitātes mērķrādītājiem — EED 3. pants

2005.–2020. gada periodā ES enerģijas patēriņam kopumā bija tendence samazināties, kā norādīts 1. attēlā. Šo enerģijas patēriņa samazinājumu papildināja vispārējs energointensitātes un enerģijas patēriņa uz vienu iedzīvotāju samazinājums. 2020. gadā ar *PEC* un *FEC* saistītie ES mērķrādītāji tika pārsniegti, proti, sasniedzot attiecīgi 1236 Mtoe un 907 Mtoe. Jāatzīmē, ka 2020. gada *PEC* un *FEC* vērtību būtiski ietekmēja Covid-19 krīze un valstu iestāžu noteiktie pārvietošanās ierobežojumi, kas ievērojami ierobežoja vispārējo darbību un tādējādi samazināja enerģijas pieprasījumu¹. Tomēr 2019. gada vērtības (t. i., pirms Covid-19 pandēmijas ietekmes ES) jau liecināja par enerģijas patēriņa samazināšanās tendenci, neskatoties uz to, ka 2019. gada *PEC* un *FEC* vērtība pārsniedza 2020. gada mērķrādītāju, proti, sasniedzot attiecīgi 1354 Mtoe un 986 Mtoe.

1. attēls. 27 ES dalībvalstu enerģijas galapatēriņa un primārās enerģijas patēriņa tendences (līnija attēlo dinamiku starp 2005. gada patēriņu un 2020. gada patēriņu, un punkti attēlo 2020. gada *PEC* un *FEC* mērķrādītājus)

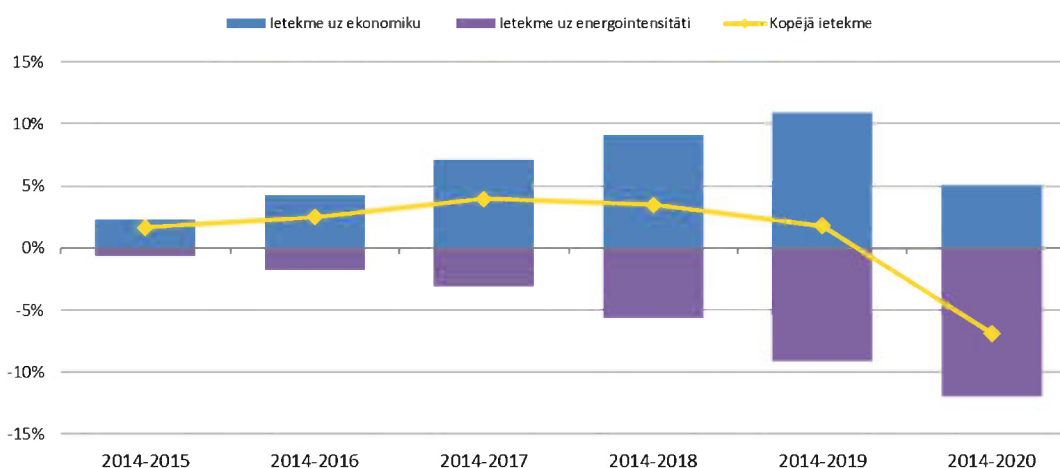

¹ 10 dalībvalstis savos saskaņā ar 3. pantu iesniegtajos paziņojumos skaidri norādīja, ka Covid-19 ir viens no faktoriem, kas ietekmē 2020. gada mērķrādītāju sasniegšanu.

Avots: Kopīgais pētniecības centrs (JRC), pamatojoties uz Eurostat datiem, 2022. gada aprīļa datu kopa.²

Šā ziņojuma 2. attēlā ir norādīti virzošie faktori, kas nodrošināja 2020. gada *PEC* mērķrādītāja sasniegšanu ar 2014.–2020. gada izmaiņu papildu pārdaļījumu 27 ES dalībvalstīs. Pēc neliela enerģijas patēriņa pieauguma 2014.–2017. gadā primārās enerģijas intensitāte 2018. gadā sāka kompensēt ekonomikas izaugsmi. Tomēr patēriņš zem 2013. gada rādītājiem samazinājās tikai 2020. gadā pandēmijas krīzes izraisītā ekonomikas krituma (6 %) un nepārtrauktās primārās enerģijas intensitātes uzlabošanās (3 %) kopējās ietekmes dēļ, kas atspoguļo ES enerģētikas un klimata politikas un tiesību aktu ietekmi.

2. attēls. Dažādu ietekmējošo faktoru ietekme uz *PEC* dinamiku ES27 2014.–2020. gadā

Avots: JRC, pamatojoties uz Eurostat datiem, 2022. gada aprīļa datu kopa³.

Pandēmijas krīze 2020. gadā izraisīja *PEC* un *FEC* samazināšanos visās dalībvalstīs. *PEC* samazinājumi bija robežās no 15 % (Maltā) līdz 1 % (Lietuvā). Šā ziņojuma 3. attēlā ir norādīts, kā dažādi ietekmējošie faktori ietekmē *PEC* dinamiku ES27 un dalībvalstīs 2019.–2020. gadā. Šajā periodā ārkārtējais ekonomikas kritums bija noteicošais faktors enerģijas patēriņa samazināšanā visās dalībvalstīs, izņemot divas — Īriju un Lietuvu.

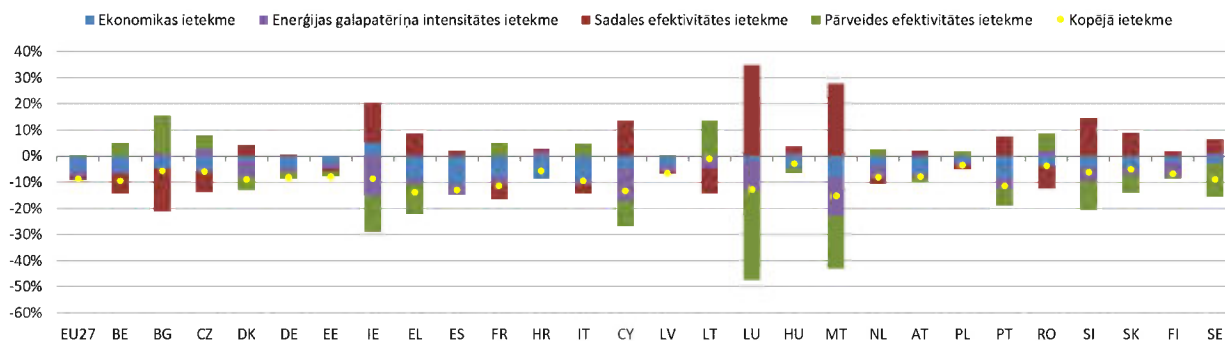
Arī enerģijas galapatēriņa intensitātes⁴ uzlabojumi palīdzēja samazināt *PEC* par aptuveni 2 % ES 27 dalībvalstīs kopumā un lielākajā daļā dalībvalstu. Īrijā un Maltā enerģijas galapatēriņa intensitātes uzlabojumi veicināja enerģijas patēriņa samazināšanos par 15 %. Tomēr bija izņēmumi — Bulgārija, Čehija, Horvātija, Rumānija, Ungārija un Zviedrija —, kur tas palielinājās līdz pat 3 %. Pieprasījumu arī nedaudz samazināja 2020. gada ziema, kas bija siltāka nekā 2019. gadā.

² Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., *Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency*, 2022.

³ Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., *Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency*, 2022.

⁴ Intensitātes rādītājus bieži izmanto kā valsts energoefektivitātes rādītājus. Tie tiek norādīti kā attiecība starp enerģijas patēriņu un darbības datiem. Šajā gadījumā enerģijas galapatēriņa intensitāte tiek noteikta kā attiecība starp enerģijas galapatēriņu un ES27 iekšzemes kopproduktu (IKP).

3. attēls. Dažādu ietekmējošo faktoru ietekme uz *PEC* dinamiku ES27 un atsevišķi katrā dalībvalstī 2019.–2020. gadā

Avots: JRC, pamatojoties uz Eurostat datiem, 2022. gada aprīļa datu kopa.⁵

FEC tendenču dinamika ir novērtēta pa nozarēm. Kopējais *FEC* 2019.–2020. gadā samazinājās par 8,0% pēc pastāvīga pieauguma 2014.–2018. gadā. 2020. gadā visās dalībvalstīs *FEC* samazinājās transporta nozarē un *FEC* palika stabils (izmaiņas $\pm 1\%$ robežās) vai bija lejupejošs pakalpojumu nozarē. Kā norādīts 1. tabulā, dalībvalstu *FEC* tendences rūpniecības un mājsaimniecību nozarē ir atšķirīgas.

1. tabula. Patēriņa tendences galvenajās nozarēs valsts līmenī 2019.–2020. gadā

DV	Galīgais energopatēriņš				
	Kopā	Rūpniecība	Transportis	Mājsaimniecības	Pakalpojumi
BE		↘	↘	→	↘
BG		↘	↘	↗	↘
CZ		→	↘	↗	↘
DK		↗	↘	↘	↘
DE		↘	↘	→	↘
EE		↘	↘	→	→
IE		↘	↘	↗	→
EL		↘	↘	→	↘
ES		↘	↘	→	↘
FR		↘	↘	↘	↘
HR		→	↘	↗	↘
IT		↘	↘	↘	↘
CY		↗	↘	→	↘
LV		↗	↘	↘	↘
LT		↘	↘	→	↘
LU		↘	↘	↗	↘
HU		→	↘	↗	↘
MT		↗	↘	↗	↘
NL		→	↘	↘	↘

⁵ Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency, 2022.

AT		↘	↘	→	↘
PL		↘	↘	→	↘
PT		↘	↘	↗	↘
RO		→	↘	↗	↘
SI		↘	↘	↗	↘
SK		↘	↘	↗	↘
FI		↘	↘	↘	↘
SE		↗	↘	↘	→
ES		↘	↘	→	↘

Avots: JRC, pamatojoties uz Eurostat datiem, 2022. gada aprīļa datu kopa.⁶

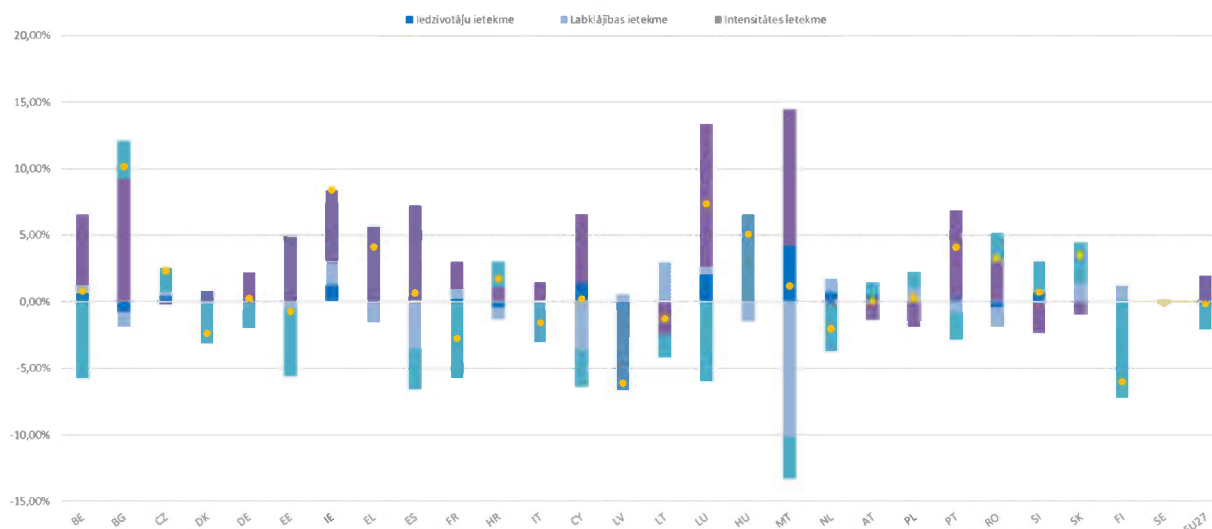
Dzīvojamo ēku sektorā saistībā ar pandēmijas krīzes ārkārtas situāciju noteikto pārvietošanās ierobežojumu un tāl darba dēļ nedaudz palielinājās *FEC*. Šā ziņojuma 4. attēlā ir redzams, ka laikapstākļu un labklājības pieauguma⁷ kopējā ietekme kompensē gan vispārējā pieaugošā iedzīvotāju skaita, gan intensitātes ietekmi ES līmenī dzīvojamo ēku sektorā. Siltākas ziemas apstākļi 2020. gadā (salīdzinājumā ar 2019. gadu) samazināja patēriņu visās dalībvalstīs, izņemot Bulgāriju, Čehiju, Īriju, Horvātiju, Ungāriju, Slovēniju, Slovākiju, Poliju, Grieķiju, Austriju un Rumāniju. Labklājības pieauguma ietekme, kas saistīta ar platības uz vienu iedzīvotāju pieaugumu un rīcībā esošajiem ienākumiem, pusei dalībvalstu radīja pretēju ietekmi, palielinot patēriņu Beļģijā, Čehijā, Francijā, Īrijā, Lietuvā, Latvijā, Luksemburgā, Nīderlandē, Austrijā, Polijā, Slovēnijā, Slovākijā, Somijā un Zviedrijā. Intensitātes⁸ pieaugums veicināja patēriņu visās dalībvalstīs, izņemot Čehiju, Latviju, Austriju, Poliju un Slovākiju.

⁶ Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., *Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency*, 2022.

⁷ Tas atspoguļo enerģijas patēriņa izmaiņas, ko izraisījušas labklājības izmaiņas, ņemot vērā mājokļu (*TFA*) kopējo platību uz vienu iedzīvotāju apkures galapatēriņam un izmantojamos bruto ienākumus pirktspējas līmenī (*GDI*) uz vienu iedzīvotāju visiem pārējiem galapatēriņiem.

⁸ Intensitāti aprēķina kā attiecību starp enerģijas galapatēriņu un kopējo platību (*TFA*), kas dalīta ar dzīvojamo ēku sektora izmantojamiem bruto ienākumiem (*GDI*).

4. attēls. Dažādu ietekmējošo faktoru ietekme uz *FEC* dinamiku dzīvojamo ēku sektorā 2019.–2020. gadā

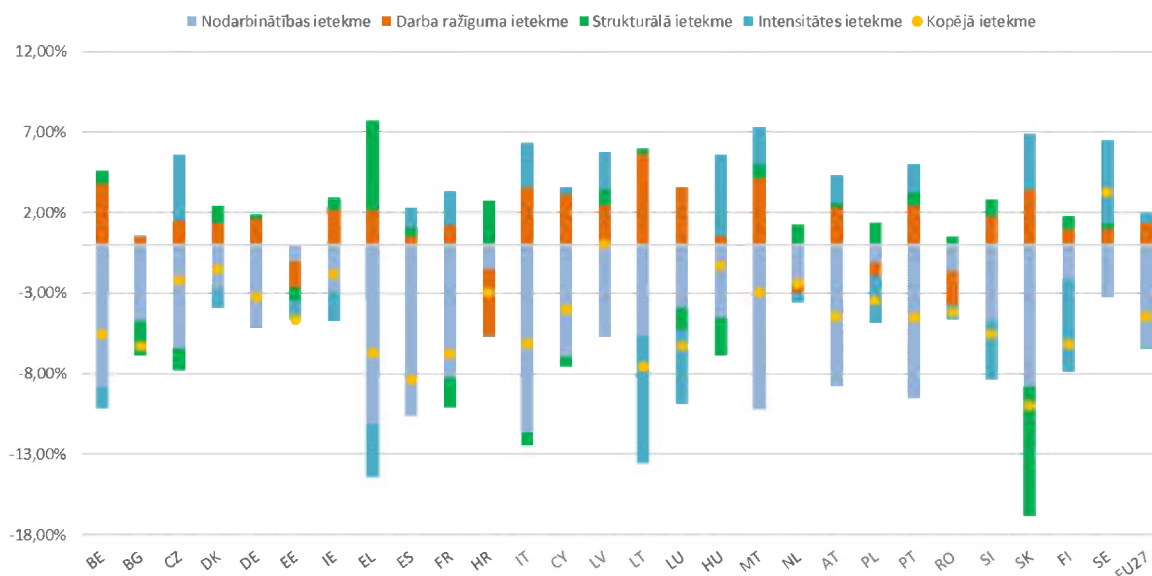
Avots: Eurostat, JRC un *Odyssee-Mure*, 2022. gads.⁹

FEC pieaugumu dzīvojamo ēku sektorā ievērojami kompensēja *FEC* samazinājums transporta nozarē. Transporta nozarē *FEC* samazinājumu veicināja darbības ietekme, galvenokārt pandēmijas dēļ noteiktie pārvadājumu ierobežojumi, kas ievērojami samazināja pasažieru pārvadājumu apjomus.

Kā norādīts 5. attēlā, ražošanas un pakalpojumu nozarē nodarbinātības ietekme un nostrādāto stundu skaits veicināja *FEC* samazināšanos ES 2020. gadā. Nodarbinātības ietekme ir vissvarīgākais virzošais faktors dalībvalstu enerģijas patēriņa samazināšanā. Savukārt intensitātes faktors veicināja *FEC* pieaugumu ražošanas nozarēs. Šos rezultātus var izskaidrot ar Covid-19 pandēmijas krīzes ārkārtas apstākļiem. Pat ja dalībvalstis Covid-19 krīzi risināja salīdzinoši atšķirīgi, joprojām ir iespējams, ka mājsēde izraisīja krasu darba laika samazinājumu, kā arī bezdarba pieaugumu, pat ja tikai uz laiku. Strukturālās ietekmes rezultāti liecina par pāreju no energoietilpīgākām apakšnozarēm uz mazāk energoietilpīgām apakšnozarēm astoņās dalībvalstīs — Bulgārijā, Čehijā, Igaunijā, Francijā, Itālijā, Kiprā, Luksemburgā un Slovēnijā. Visbeidzot, intensitātes ietekme kavēja *FEC* samazinājumu deviņās dalībvalstīs — Beļģijā, Dānijā, Igaunijā, Grieķijā, Luksemburgā, Nīderlandē, Polijā, Rumānijā un Somijā. Savukārt citās dalībvalstīs *FEC* palielinājās pievienotās vērtības naudas izteiksmē.

⁹ Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., *Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency*, 2022.

5. attēls. Dažādu ietekmējošo faktoru ietekme uz *FEC* dinamiku ražošanas nozarēs 2019.–2020. gadā

Avots: Eurostat, JRC, 2022. gada aprīļa datu kopa.¹⁰

3. Virzība uz 2030. gadam noteikto energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegšanu

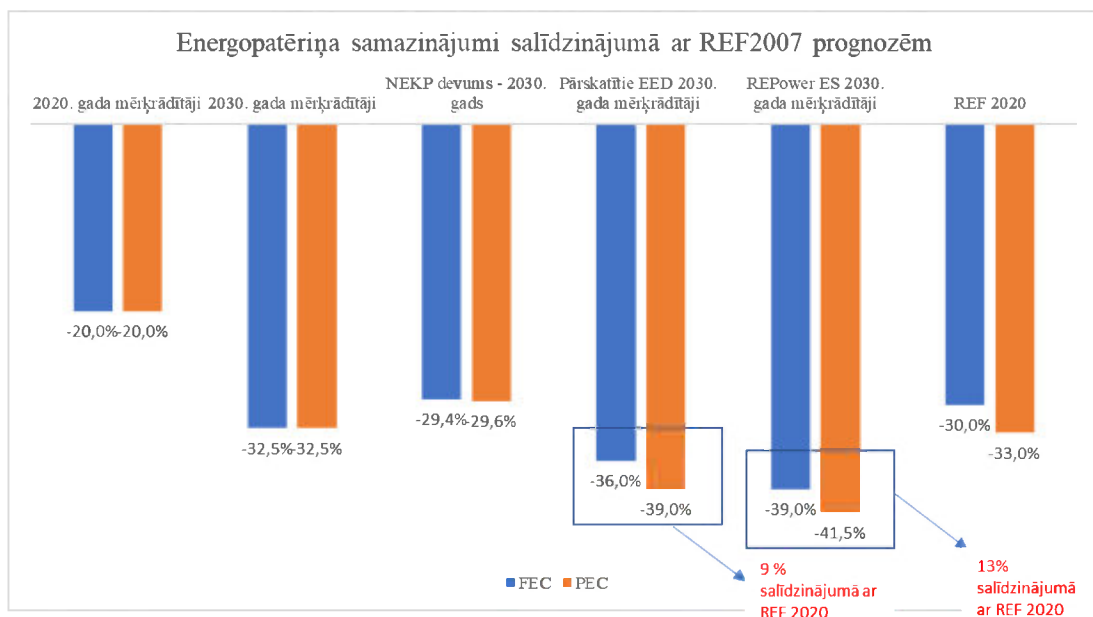
Analizējot progresu 2030. gada mērķrādītāju sasniegšanā, tika konstatēts, ka ES *FEC* un *PEC* 2020. gadā attiecīgi par 7,2 % un 9,6 % pārsniedza 2030. gada mērķrādītāju līmeņus. Kā 2030. gada mērķrādītājs ir noteikts samazinājums par 32,5 % salīdzinājumā ar 2007. gada atsauces scenāriju. 2020. gadā gan *PEC*, gan *FEC* samazināšanās temps bija pietiekams, lai sasniegtu 2030. gada mērķrādītājus, un to galvenokārt izraisīja ar Covid-19 pandēmiju saistītā neparedzamā situācija. Ir jāpastiprina centieni, lai panāktu enerģijas patēriņa strukturālu samazinājumu un izvairītos no bumeranga efekta pēc Covid-19 pandēmijas ietekmes uz valstu ekonomiku pakāpeniskas beigšanās.

Kā norādīts 6. attēlā, Komisija savā 2021. gada jūlija priekšlikumā par EED pārstrādāto redakciju¹¹ ierosināja 2030. gadam ES mērķrādītāju, kas prasa samazinājumu par 9 % salīdzinājumā ar 2020. gada atsauces scenāriju. Tas ir līdzvērtīgs *FEC* samazinājumam par 36 % un *PEC* samazinājumam par 39 % salīdzinājumā ar 2007. gada atsauces scenāriju, un tas savukārt pielīdzināms 1023 Mtoe *PEC* gadījumā un 787 Mtoe *FEC* gadījumā. Ar 2022. gada maijā pieņemto *REPowerEU* paketi šis mērķrādītājs tika palielināts līdz 13 %, kas atbilstu maksimālajam enerģijas patēriņam ES 980 Mtoe *PEC* gadījumā un 750 Mtoe *FEC* gadījumā.

¹⁰ Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., *Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency*, 2022.

¹¹ COM(2021) 558 final.

6. attēls. PEC un FEC samazinājums salīdzinājumā ar 2007. gada atsauces scenārija (ATS 2007) prognozēm

Avots: Eiropas Komisijas, Enerģētikas ģenerāldirektorāts, 2022. gads.

4. 2020. gada energoefektivitātes mērķrādītāju sasniegums katrā dalībvalstī

Pārskats par PEC un FEC mērķrādītājiem ir sniegts 2. tabulā. 24 no 27 dalībvalstīm sasniedza savu 2020. gada PEC mērķrādītāju, bet 21 dalībvalsts sasniedza savu 2020. gada FEC mērķrādītāju. Nepietiekamu sasniegumu apmērs kopumā bija neliels. Tikai Bulgārija un Beļģija nerasniedza savus PEC vai FEC mērķrādītājus. Izņemot Lietuvu, kas FEC mērķrādītāju nerasniedza 19 % apmērā, nepietiekams sasniegums attiecībā uz nerasniegto PEC mērķrādītāju vidēji ir 0,9 % apmērā, bet attiecībā uz FEC — 6,7 % apmērā.

2. tabula. FEC un PEC mērķrādītāju sasniegumi katrā dalībvalstī

DV	PEC	PEC mērķrādītājs	PEC sasniegums	FEC	FEC mērķrādītājs	FEC sasniegums %
BE	43,9	43,7	99,6 %	33,3	32,5	97,6 %
BG	17,2	16,9	98,1 %	9,5	8,6	90,6 %
CZ	37,5	44,3	118,2 %	24,5	25,3	103,4 %
DK	15,3	17,5	114,3 %	13,1	15,2	115,4 %
DE	262,3	276,6	105,4 %	201,7	194,3	96,4 %
EE	4,3	5,5	127,5 %	2,8	2,9	105,4 %
IE	13,4	13,9	103,5 %	11,2	11,7	104,7 %
EL	19,2	24,7	128,4 %	14,5	18,4	127,3 %
ES	105,0	123,4	117,5 %	73,8	86,3	117,0 %

FR	208,4	226,40	108,6 %	130,1	137,9	106,0 %
HR	7,8	10,7	137,9 %	6,5	7,0	107,6 %
IT	132,3	158,0	119,4 %	102,7	124,0	120,7 %
CY	2,2	2,2	101,6 %	1,6	1,9	121,8 %
LV	4,3	5,4	126,0 %	3,9	4,5	115,9 %
LT	6,2	6,5	104,4 %	5,3	4,3	81,0 %
LU	3,9	4,5	113,9 %	3,8	4,2	111,2 %
HU	23,9	26,6	111,4 %	18,0	18,2	101,1 %
MT	0,7	0,8	111,1 %	0,5	0,6	116,4 %
NL	58,4	60,7	103,9 %	45,5	52,2	114,7 %
AT	29,7	31,5	106,1 %	26,1	25,1	96,2 %
PL	96,9	96,4	99,5 %	71,1	71,6	100,6 %
PT	19,5	22,5	115,1 %	15,0	17,4	115,8 %
RO	30,9	43,0	139,1 %	23,5	30,3	128,9 %
SI	6,1	7,1	115,8 %	4,4	5,1	116,6 %
SK	15,2	16,4	108,0 %	10,4	10,4	100,2 %
FI	29,9	35,9	120,0 %	23,3	26,7	114,5 %
SE	41,7	43,4	104,1 %	30,9	30,3	97,8 %

Avots: JRC, pamatojoties uz dalībvalstu ziņojumiem, Eurostat, 2022. gada datu kopa¹².

5. Publisko struktūru ēkas kā piemērs — EED 5. pants

EED 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstīm jānodrošina, lai, sākot ar 2014. gada 1. janvāri, tiktu renovēti 3 % kopējās platības tajās centrālās valdības īpašumā esošajās un izmantotajās ēkās, kuras apsilda un/vai dzesē un kuras neatbilst minimālajām energoefektivitātes prasībām. Mērķis ir panākt, lai dalībvalstis nodrošinātu atbilstību vismaz minimālo energoefektivitātes standartu (MEES) prasībām, kas noteiktas ĒEED 4. pantā. Alternatīvi dalībvalstis var izvēlēties alternatīvu pieeju (saskaņā ar EED 5. panta 6. punktu) un līdz 2020. gadam panākt enerģijas ietaupījumu, kas ir līdzvērtīgs vai lielāks nekā 5. panta 1. punktā prasītais enerģijas ietaupījums tam pašam ēku fondam. 3. un 4. tabulā ir sniegts kopsavilkums par jaunāko progresu, ko dalībvalstis guvušas saistībā ar 5. panta 1. punktu, attiecīgi attiecībā uz standarta un alternatīvo pieeju.

¹² Francijai gan PEC, gan FEC mērķrādītāji tika koriģēti, lai iekļautu starptautisko aviāciju, ar aplēsi 6,5 Mtoe.

3. tabula. EED 5. panta īstenošanas statuss dalībvalstīs, kuras izvēlējušās standarta pieeju ^{13 14 15 16 17}

Dalībvalsts	Centrālās valdības ēkas ar platību > 250 m ² 2021. gada 1. janvārī		5. pants, ikgadējā prasība	5. pants, progress 2020. gadā				
	Visas [m ²]	MEES neatbilstošas [m ²]	Renovācijas pienākuma platība [m ²]	Renovētā platība [m ²]	Platības gada pienākuma izpilde 2020. gadā [%]	2014.–2020. gadā gūto ietaupījumu summa	Kopējā renovētā platība laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam	Platības pienākuma kopēja izpilde 2014. – 2020. gadā [%]
BG	2 571 112	1 761 062	54 903	91 796	167,2 %	neattiecas	480 595	59,3 %
EE	1 386 400	853 951	26 600	9 471	35,6 %	neattiecas	209 041	105,4 %
EL	212 725	200 725	6030	0	0,0 %	0,25	12 000	27,7 %
ES	11 273 677	9 198 323	279 902	304 763	108,9 %	neattiecas	1 930 977	107,7 %
HU	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas
IT	16 485 850	13 401 778	404 025	89 180	22,1 %	neattiecas	3 107 612	104,6 %
LT	neattiecas	1 996 799	62 541	2720	4,3 %	neattiecas	504 249	100,8 %
LU	126 253	61 050	1832	0	0,0 %	neattiecas	23 013	148,9 %
LV	1 862 320	1 862 320	53 550	98 102	183,2 %	neattiecas	409 659	104,9 %
PT	4 478 805	849 415	24 967	3107	12,4 %	neattiecas	28 034	107,2 %
RO	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas	neattiecas
SI	957 014	890 992	24 822	2528	10,2 %	0,33	59 717	neattiecas

Avots: JRC, pamatojoties uz dalībvalstu ziņojumiem, Eurostat, 2022. gada datu kopa. ¹⁸

4. tabula. EED 5. panta īstenošanas statuss dalībvalstīs, kuras izvēlējušās alternatīvo pieeju ^{19 20 21 22 2324}

- 13 Spānijas ziņojums: “Saistībā ar 5. panta 6. punktu 2020. gadā renovēto ēku kopējā platība [m²] bija 304 763 m². Tas ir 109 % apmērā sasniegts mērķrādītājs — 279 944 m² (aprēķināti kā 3 % no to ēku 9 331 465 m² kopējās platības [m²], kuras 2020. gada 1. janvārī neatbilda 5. panta 1. punktā noteiktajām energoefektivitātes prasībām). Ņemot vērā 2014.–2020. gadā renovēto ēku platību 1 930 977 m², mērķrādītājs — 2 016 921 m² — ir sasniegts 96 % apmērā.”
- Itālijas ziņojums: “Atšķirība attiecībā uz kopējās platības vērtību, kas minēta augšējā rindā, norāda kopējo platību centrālās valdības īpašumā esošajām un izmantotajām ēkām, kuras apsilda un/vai dzesē un kuru kopējā lietderīgā grīdas platība ir lielāka par 250 m², kuras ir pārbūvētas vai kuru pārbūve bija paredzēta gada laikā.”
- 14 Ja vien nav norādīts citādi, gada renovācijas pienākumu aprēķina, reizinot iepriekšējā gadā attiecībā uz grīdas platību ziņoto MEES neatbilstošo vērtību ar 3 %.
- 15 Luksemburga: visa perioda vispārējais mērķis ir pārsniegts. Tāpēc 2020. gadā papildu ēkas netika atjaunotas.
- 16 Portugāle: ziņojums attiecas uz pirmo standarta pieejas piemērošanas gadu. Nebija iespējams novērtēt kumulatīvo sasniegumu, jo par renovēto platību tika ziņots tikai 2019. un 2020. gadā.
- 17 Slovēnija: trūkst datu par 2015. un 2016. gadu, tāpēc 2014.–2020. gadā attiecībā uz platību [%] izpildītā pienākuma kopējais sasniegums nav zināms.
- 18 Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., *Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency*, 2022.
- 19 Malta: trūkst datu par 2014.–2020. gadu, tāpēc 2014.–2020. gadā attiecībā uz platību [%] izpildītā pienākuma kopējais sasniegums nav zināms.
- 20 Kipra: 2020. gadā slimnīcas un veselības aprūpes centri tika svītroti no saraksta, jo tie no Veselības ministrijas pārgāja Valsts veselības aprūpes pakalpojumu organizācijas (VVAPO) pakļautībā. VVAPO ir neatkarīga no centrālās valdības un tika izveidota nesenās valsts veselības aprūpes nozares reformas ietvaros. Jaunais ikgadējais enerģijas ietaupījuma mērķrādītājs, kurš balstīts uz 2021.–2030. gada ilgtermiņa renovācijas stratēģiju, ir 1,31 GWh. Tāpēc 2020. gada mērķrādītājs būs 1,31 GWh, nevis 3,316 GWh.
- 21 No Horvātijas ziņojuma: “2020. gada mērķrādītājs nav sasniegts. 2020. gadā tika pabeigti 205 energorenovācijas projekti publisko ēku sektorā, bet neviena no ēkām nebija centrālās valdības īpašumā un izmantošanā. Lūdzam ņemt vērā, ka 2020. gads bija īpaši problemātisks, jo Covid-19 pandēmijas vidū Horvātijas Republiku skāra briesmīgas zemesrīces, kuru dēļ ir ievērojami palēninājušies ēku renovācija un renovācijas termiņi ir atlikti.”
- 22 Nīderlande: tādas enerģijas (gāzes, siltuma un elektroenerģijas) kumulatīvais ietaupījums, ko patērē centrālās valdības īpašumā esošās un izmantotās ēkas, 2014.–2021. gadā bija 227 ktoe. Tas atbilst gada vidējam enerģijas patēriņa samazinājumam par 5 % (2021. gadā: enerģijas ietaupījumi –0,2 ktoe, 2014.–2021. gadā: enerģijas ietaupījumi 226,7 ktoe).

Dalībvalsts	Centrālās valdības ēkas ar platību > 250 m ² 2021. gada 1. janvārī		5. pants, ikgadējā prasība	5. pants, progress 2020. gadā				
	Visas [m ²]	MEES neatbilstošas [m ²]	Enerģijas ietaupījumu gada pienākums [ktoe]	Gūtie ietaupījumi [ktoe]	Enerģijas ietaupījumu gada pienākuma izpilde 2020. gadā [%]	2014.–2020. gadā gūto ietaupījumu summa	Kopējā renovētā platība laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam	Platības pienākuma kopēja izpilde 2014. – 2020. gadā [%]
AT	neattiecas	750 000	0,15	0,89	593,3 %	4,90	neattiecas	478,9 %
BE	neattiecas	neattiecas	0,11	1,13	1054,8 %	8,42	neattiecas	1119,2 %
CY	neattiecas	neattiecas	0,11	0,17	153,3 %	1,78	neattiecas	97,8 %
CZ	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības 2 405 077 01	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības 1 599 209 01	0,49	0,60	121,4 %	7,60	neattiecas	219,6 %
DE	2 900 000 (2019)	neattiecas	0,61 (2019)	0,8 (2019)	909 % (2019)	83,996 (2014–2019)	neattiecas	2128 % (2014–2019)
DK	neattiecas	988 782	0,38	0,80	210,5 %	4,20	neattiecas	157,9 %
FI	neattiecas	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības 2 195 943 01	0,09	0,14	156,4 %	1,55	neattiecas	206,1 %
FR	neattiecas	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības 22 200 000 01	35,55	98,02	275,7 %	764,40	neattiecas	307,2 %
HR	neattiecas	neattiecas	0,12	0,00	0,0 %	4,07	neattiecas	497,9 %
IE	neattiecas	335 954	0,16	0,77	478,8 %	4,24	neattiecas	378,2 %
MT	167 166	49 715	neattiecas	0,02	neattiecas	0,04	neattiecas	neattiecas
NL	neattiecas	neattiecas	4,18	1,87	44,7 %	185,90	neattiecas	635,4 %
PL	neattiecas	neattiecas	0,37	0,58	155,3 %	3,22	neattiecas	123,2 %
SE	neattiecas	86 871	0,24	–3,71	0,0 %	1,57	neattiecas	83,7 %
SK	neattiecas	1 339 616,22	4,49	10,63	236,9 %	43,22	neattiecas	160,6 %

Avots: JRC, pamatojoties uz dalībvalstu ziņojumiem, 2022. gads²⁵.

6. Enerģijas ietaupījumu pienākums — EED 7. pants

EED 7. pantā ir dalībvalstīm noteikts pienākums cita starpā norādīt 2019. un 2020. gadā gūtā kumulatīvā enerģijas ietaupījuma apjomu, lai novērtētu, vai to enerģijas ietaupījumu pienākums 2014.–2020. gada periodā ir izpildīts.

Kā norādīts 5. tabulā, 24 dalībvalstu²⁶ 2014.–2020. gadā gūto kumulatīvo enerģijas ietaupījumu kopējā summa ir 197,4 Mtoe, kas ir 103 % no šo 24 dalībvalstu 2014.–2020. gadā gūstamo

23 Īrijas gada mērķis tika paziņots papildu informācijā, ko tā sniedza 2018. gadā. Tiek pieņemts, ka mērķis ir palicis nemainīgs visā attiecīgajā periodā.

24 Primārās enerģijas ietaupījumi: Beļģija, Dānija, Vācija, Īrija, Kipra un Polija. Enerģijas galapatēriņa ietaupījumi: Čehija, Spānija, Francija, Horvātija, Malta, Nīderlande, Austrija, Slovēnija un Somija. Nav skaidrs, vai primārās vai galapatēriņa: Itālija, Slovākija un Zviedrija.

25 Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., *Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency*, 2022.

26 Dati nav pieejami par Horvātiju, Ungāriju un Rumāniju.

kumulatīvo enerģijas galapatēriņa ietaupījumu pienākumu kopējās summas (191,7 Mtoe). Tas atbilst 97,5 % no 27 dalībvalstu 2014.–2020. gada kumulatīvo enerģijas galapatēriņa ietaupījumu pienākumu kopējās summas (202,5 Mtoe). Atkarībā no trīs atlikušo dalībvalstu galīgajiem skaitļiem kopējo 27 dalībvalstu kumulatīvo ietaupījumu mērķis kopumā varētu būt sasniegts²⁷.

No 24 dalībvalstīm, kas iesniedza datus²⁸ par savu galīgo sasniegumu, 14 dalībvalstis bija izpildījušas savu enerģijas ietaupījuma pienākumu. Septiņas dalībvalstis — Austrija, Kipra, Dānija, Igaunija, Somija, Īrija un Nīderlande — pārsniedza savu enerģijas ietaupījumu pienākumu par vairāk nekā 20 %, un Austrija, Dānija un Somija to pārsniedza par vairāk nekā 50 %. Sešas dalībvalstis — Francija, Latvija, Lietuva, Malta, Slovākija un Zviedrija — savu enerģijas ietaupījumu pienākumu ir pārpildījušas par 5–18 %. Beļģija savu enerģijas ietaupījumu pienākumu ir izpildījusi ar aptuveni 1 % starpību.

Enerģijas ietaupījumu pienākumu nav izpildījušas desmit dalībvalstis, no kurām četrām — Bulgārijai, Itālijai, Slovēnijai un Spānijai — līdz pilnīgai enerģijas ietaupījumu pienākuma izpildei pietrūkst mazāk nekā 10 %. Vācijai līdz enerģijas ietaupījuma pienākuma izpildei pietrūkst aptuveni 12 %. Četrām dalībvalstīm — Čehijai, Grieķijai, Polijai un Portugālei — līdz enerģijas ietaupījuma pienākuma izpildei pietrūkst 25–30 %. Luksemburgai līdz enerģijas ietaupījumu pienākuma izpildei pietrūkst aptuveni 48 %.

5. tabula. Dalībvalstu paziņotais gūtais kumulatīvais enerģijas ietaupījums (ktoe) salīdzinājumā ar kumulatīvā enerģijas ietaupījuma apjomu, kas noteikts 2014.–2020. gadam EED 7. pantā.

	PAZIŅOTĀIS 2014.–2020. gadā gūtais kumulatīvais enerģijas ietaupījums	PRASĪTAIS 2014.–2020. gadā gūstamais kumulatīvais enerģijas ietaupījums	Sasniegums %
Austrija	10 309	5200	198 %
Beļģija	6815	6759	101 %
Bulgārija	1785	1942	92 %
Horvātija		1296	
Kipra	325	242	134 %
Čehija	3459	4882	71 %

27 Dalībvalstu paziņotie dati joprojām tiek izvērtēti, un dalībvalstis ir sniegušas papildu precizējumus. Tāpēc šajā ziņojumā norādītie rezultāti var mainīties.

28 Paziņotajos un minētajos datos nav ņemtas vērā iespējamās bažas par attiecināmību, papildināmību un būtiskumu, kā arī neatbilstības vai iespējamās kļūdas paziņotajos datos.

Dānija	5821	3841	151 %
Igaunija	790	610	130 %
Somija	7831	4213	186 %
Francija	35 757	31 384	114 %
Vācija	36 812	41 989	88 %
Grieķija	2450	3333	73 %
Ungārija		4001	
Īrija	2627	2164	121 %
Itālija	23 239	25 502	91 %
Latvija	898	851	106 %
Lietuva	1115	1004	111 %
Luksemburga	267	515	52 %
Malta	78	67	116 %
Nīderlande	16 043	11 512	139 %
Polija	10 473	14 818	71 %
Portugāle	1885	2532	74 %
Rumānija		5511	
Slovākija	2550	2284	112 %
Slovēnija	913	945	97 %
Spānija	15 207	15 979	95 %
Zviedrija	9940	9114	109 %
KOPĀ	197 389 *	202 489	97,5 % *

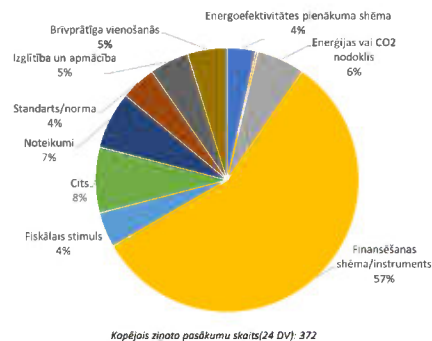
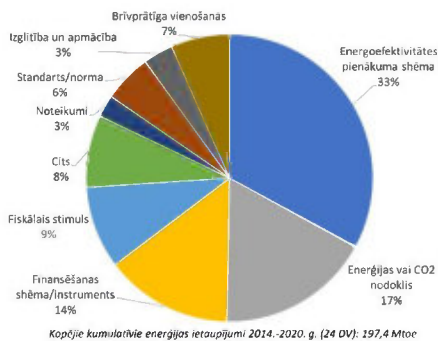
* Kopā 24 ES dalībvalstīm

Avots: dalībvalstu ziņotā informācija, kas vajadzības gadījumā papildināta ar Komisijas aprēķiniem un aplēsēm. ²⁹

Ir svarīgi uzsvērt, ka energoefektivitātes pienākuma shēmas (EEPS) nodrošina aptuveni 33 % enerģijas ietaupījumu, kas panākts ar katra veida īstenoto politikas pasākumu, savukārt finanšu shēmas nodrošina aptuveni 14 %. Enerģijas un CO₂ nodokļi veido 17 % no kopējā panāktā enerģijas ietaupījuma (sk. 7. attēlu).

7. attēls. Paziņoto kumulatīvo enerģijas ietaupījumu īpatsvars sadalījumā pa politikas pasākumu veidiem (pa kreisi) un politikas pasākumu skaita sadalījums pa politikas pasākumu veidiem (pa labi) ES līmenī

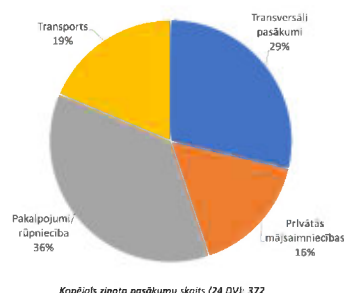
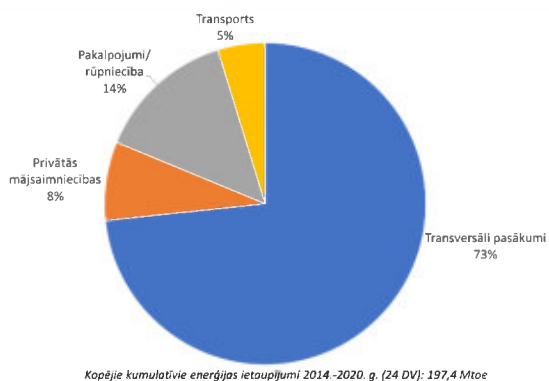
²⁹ Analīze atbilst datiem, kas sniegti pārskata veidnē. Dati var tikt pārskatīti, ja dalībvalstis sniedz papildu skaidrojumus.

Avots: Eiropas Komisijas (Enerģētikas ģenerāldirektorāta) aprēķini, kuru pamatā ir dalībvalstu 2022. gadā iesniegtie dati par politikas pasākumiem, kas par 2014.–2020. gadu paziņoti saskaņā ar EED 7. panta 1. punktu, un kumulatīvie enerģijas ietaupījumi, kuri paziņoti par 2014.–2020. gadu (dati pieejami par 24 dalībvalstīm).

Nozarēs, uz kurām attiecas saskaņā ar EED 7. pantu īstenotie politikas pasākumi, lielākā daļa no dalībvalstu paziņotajiem enerģijas ietaupījumiem izriet no transversāliem pasākumiem, ko nevar attiecināt uz vienu nozari, kā norādīts 9. attēlā. Lielākā daļa politikas pasākumu, tajā skaitā politikas pasākumi, par kuriem ziņots saskaņā ar EED 7. panta 1. punktu, attiecas uz pakalpojumu un ražošanas nozari (kas aptver lielāko daļu uzņēmumu, izņemot transporta uzņēmumus) un publisko sektoru (izņemot publisko struktūru īpašumā esošus mājokļus, kas ietilpst privāto mājāsaimniecību sektorā).

8. attēls. Paziņoto kumulatīvo enerģijas ietaupījumu īpatsvars pa sektoriem ES līmenī (dati par 24 dalībvalstīm)

Avots: Eiropas Komisijas (Enerģētikas ģenerāldirektorāta) aprēķini, kuru pamatā ir dalībvalstu 2022. gadā iesniegtie dati par kumulatīvajiem enerģijas ietaupījumiem, kas paziņoti par 2014.–2020. gadu (dati pieejami par 24 dalībvalstīm).

6. tabulā ir sniegts saraksts ar trim galvenajiem katras dalībvalsts pasākumiem, norādot, kuri politikas pasākumi ir nodrošinājuši lielāko kumulatīvo enerģijas ietaupījuma īpatsvaru katrā dalībvalstī. Savos ziņojumos dalībvalstis ir sniegušas atjauninātus sarakstus ar politikas pasākumiem, par kuriem tās ir ziņojušas saskaņā ar EED 7. panta 1. punktu 2014.–2020. gada periodā. Kopumā tika paziņoti 498 pasākumi³⁰, no kuriem 40 tika paziņoti pirmo reizi³¹. Jānorāda, ka nav paziņotas jaunas EEPS, lai gan dažas ir plānotas 2021.–2030. gada laikposmā.

6. tabula. Pārskats par trim galvenajiem pasākumiem katrā dalībvalstī (pamatojoties uz 2014.–2020. gadā gūto kumulatīvo enerģijas ietaupījumu, kas paziņots par katru politikas pasākumu)³²

Dalībvalsts*	Trīs galvenie politikas pasākumi katrā dalībvalstī (dilstošā secībā atbilstoši kumulatīvo ietaupījumu apjomam)	2014.–2020. gadā gūtais kumulatīvais enerģijas ietaupījums	% no dalībvalsts kumulatīvā ietaupījuma
Austrija	Enerģijas nodokļi	3809	37 %
	Energoefektivitātes pienākuma shēmas enerģijas piegādātājiem	3068	30 %
	Federālo zemju atbalsts mājokļu būvniecībai, atbalsts enerģētikas jomā un atbalsts vides jomā un privātā sektora renovācijas vaučeri	1440	14 %
Beļģija	Flandrijā: enerģētikas politikas līgumi ar uzņēmumiem	2950	43 %
	Flandrijā: Sabiedrisko pakalpojumu saistības attiecībā uz racionālu enerģijas izmantošanu, kas uzliktas tīkla operatoriem (REG)	1184	17 %
	Valonijā: filiāļu līgumi 2 (AdB)	1116	16 %

30 Par enerģijas ietaupījumiem tikai paziņots tikai 422 no 498 pasākumiem vai nu tāpēc, ka daži no paziņotajiem pasākumiem netika īstenoti, vai tāpēc, ka tajos netika ziņots par enerģijas ietaupījumiem.

31 Jaunie pasākumi, ko dalībvalstis īsteno sava atveseļošanas un noturības plāna ietvaros vai kas paredzēti pašreizējās enerģētikas krīzes pārvarēšanai, nav iekļauti šajā ziņojumā, jo tie attiecas uz 2014.–2020. gada pienākuma periodu.

32 Ne visas dalībvalstis ir ziņojušas par trim politikas pasākumiem.

Bulgārija	Energoefektivitātes pienākuma shēmas saistībā ar atkāpi no EED 7. panta 8. punkta — iepriekšējā pienākumu shēma 2011.–2013. gadā	780	44 %
	Energoefektivitātes pienākuma shēmas	451	25 %
	Nacionālā energoefektivitātes programma daudzdzīvokļu dzīvojamām ēkām (2016–2020)	271	15 %
Kipra	Transportlīdzekļu degvielas nodokļi	278	85 %
	Minimālās energoefektivitātes prasības ēkām pirms Direktīvas 2013/36/ES transponēšanas	19	6 %
	Dotāciju shēma “Energijas taupīšana — mājsaimniecību modernizēšana”.	13	4 %
Čehija	Ilgspējīgas attīstības stratēģiskais satvars — tehnoloģisko procesu uzlabošana	1371	40 %
	Jauna zaļo ietaupījumu programma 2014.–2020. gadam (EM)	320	9 %
	Uzņēmējdarbības un inovācijas darbības programma 2007.–2013. gadam (MIT)	298	9 %
Dānija	Energoefektivitātes pienākuma shēma	5821	100 %
Igaunija	Akcīzes un pievienotās vērtības nodoklis dīzeļdegvielai un vieglajai degvielai	169	21 %
	Atjaunīgās enerģijas maksa	94	12 %
	Akcīzes nodoklis un pievienotās vērtības nodoklis benzīnam	86	11 %
Somija	Energoefektivitātes līgumi	2868	37 %
	Transportlīdzekļu degvielas nodoklis / automobiļu satiksme	1761	22 %
	Siltumsūkņi savrupmājām un rindu mājām	923	12 %
Francija	Balto sertifikātu shēma (CEE)	35757	100 %
Vācija	Enerģijas vai elektrības nodoklis	12205	33 %
	Enerģijas ietaupījumu rīkojums (esošās ēkas)	7543	20 %
	K/W atbalsta programmas energoefektīvai būvniecībai un renovācijai	4140	11 %
Grieķija	Energoefektivitātes pienākuma shēmas	578	24 %
	Naftas produktu īpašais patēriņa nodoklis	536	22 %
	Veco privāto pasažieru transportlīdzekļu aizstāšana	463	19 %
Īrija	EEPS	1185	45 %
	2005./2008. gada Būvniecības noteikumi — ēkas, kas nav	402	15 %

	mājokļi		
	Transportlīdzekļu reģistrācijas nodoklis (TRN) / dzinēja nodoklis, kas atbilst emisijām	240	9 %
Itālija	Nodokļu samazinājumi	10394	45 %
	Baltie sertifikāti	8392	36 %
	Uzņēmumu 4.0. plāns	1830	8 %
Latvija	Nodokļi enerģijai	359	40 %
	Lielo uzņēmumu un lielo elektroenerģijas patērētāju energoauditu rezultātā konstatēto pasākumu īstenošana	168	19 %
	Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projektu konkursi	116	13 %
Lietuva	Transportlīdzekļu degvielas nodoklis	473	42 %
	Daudzdzīvokļu ēku renovācijas (modernizēšanas) programma	251	22 %
	Līgumi ar enerģētikas uzņēmumiem	162	15 %
Luksemburga	Energoefektivitātes pienākuma shēma	267	100 %
Malta	Finansējuma shēmas un instrumenti un fiskāli stimuli	45	58 %
	Noteikumi un brīvprātīgas vienošanās	25	32 %
	Mājsaimniecību iekšzemes tarifu sistēmas progresivitāte un ekosamazināšanas mehānisms	4	5 %
Nīderlande	Uz mājsaimniecībām vērsta politika	6794	42 %
	Atvieglojumi par ieguldījumiem enerģētikā	5238	33 %
	Ilgtermiņa vienošanās smagā rūpniecībā (<i>MEE</i>), izņemot rafinēšanas uzņēmumus	2892	18 %
Polija	Balto sertifikātu shēma	9159	87 %
	Termomodernizācijas fonds	662	6 %
	Degvielas nodoklis	355	3 %
Portugāle	Valsts energoefektivitātes rīcības plāna (<i>NEEAP</i>) pasākumi, kas nav paziņoti atsevišķi	864	46 %
	<i>SGCIE</i> — intensīvā enerģijas patēriņa pārvaldības sistēma	362	19 %
	Sabiedriskā transporta izmantošanas atbalsta programma	210	11 %
Slovākija	Brīvprātīgs energotaupības līgums, līgumiskas attiecības ar Slovākijas Republikas Ekonomikas ministriju, pašu resursi	653	25 %

	Ēku siltumtehniko īpašību uzlabošana (EHB), daudzdzīvokļu ēkas, pašu resursi	524	20 %
	Likumdošanas pasākumu piemērošana, obligātie energoauditi rūpniecības uzņēmumos, ietverot vadību	164	6 %
Slovēnija	EEPS: enerģijas piegādātāju pienākums sniegt pierādījumus par energotaupības darbībām	512	56 %
	Energoefektivitātes pasākumi, ko finansē no enerģijas cenas piemaksas, ko maksā visi enerģijas galalietotāji (finansē no Slovēnijas EKO fonda — <i>Eko sklad</i>)	401	44 %
Spānija³³	Likums Nr. 15/2012 par nodokļu pasākumiem enerģijas ilgtspējas jomā	2947	19 %
	Autonomo apgabalu (<i>MENAE</i>) īstenotās programmas	2534	17 %
	Rūpniecības konkurētspējas veicināšanas programma	1613	11 %
Zviedrija	Enerģijas vai CO ₂ nodoklis	9940	100 %

* Horvātija, Ungārija un Rumānija nav iekļautas šajā tabulā, jo tās nav ziņojušas par kumulatīvajiem ietaupījumiem, ko tās guvušas 2014.–2020. gadā.

Avots: dalībvalstu ziņotā informācija, kas vajadzības gadījumā papildināta ar Komisijas aprēķiniem un aplēsēm.

7. Energoauditi un energovadības sistēmas — EED 8. pants

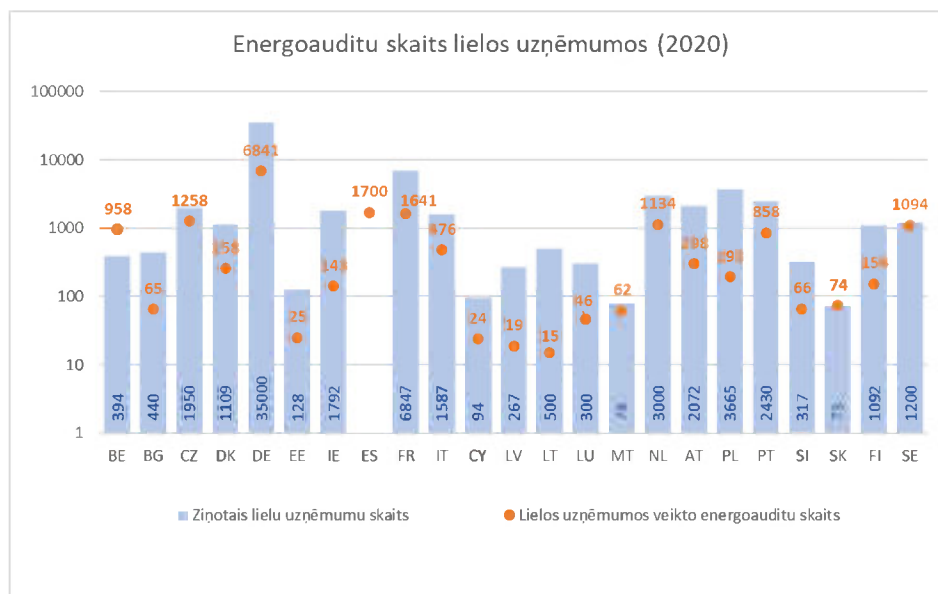
EED 8. pantā ir noteikts, ka uzņēmumiem, kas nav mazie vai vidējie uzņēmumi, vismaz reizi četros gados jāveic energoaudits vai jāievieš energopārvaldības sistēma. Dalībvalstīm savos 2022. gada ziņojumos bija jānorāda to teritorijā esošo lielo uzņēmumu kopējais aplēstais skaits, uz kuriem attiecas EED 8. panta 4. punkts, un šajos uzņēmumos veikto energoauditu skaits. 9. attēlā ir sniegts pārskats par 2020. gada paziņojumiem, ko iesniegušas 23 dalībvalstis³⁴.

9. attēls. 2020. gadā lielajos uzņēmumos veiktie energoaudi³⁵.

33 Analīze atbilst datiem, kas sniegti pārskata veidnē. Dati var tikt pārskatīti, ja dalībvalstis sniedz papildu skaidrojumu.

34 Grieķija, Horvātija, Ungārija un Rumānija nav ziņojušas par lielo uzņēmumu skaitu vai šajos uzņēmumos veikto energoauditu skaitu.

35 Grafika vertikālā ass attēlošanas nolūkā izmanto logaritmisko skalu. Malta un Spānija nav ziņojušas par lielo uzņēmumu skaitu 2020. gadā. Attiecībā uz Maltu tiek pieņemts, ka 2019. gada dati attiecas uz 2020. gadu.

Avots: informācija, kuru ziņo dalībvalstis.³⁶

Ziņotais lielo uzņēmumu skaits atšķiras no lielo uzņēmumu energoauditu skaita, jo šādi energoauditi netiek prasīti katru gadu, bet ne retāk kā reizi četros gados. Turklāt, ņemot vērā Covid-19 pandēmijas apstākļus, vairāki uzņēmumi atlika savus energoauditus³⁷.

8. Ilgtermiņa renovācijas stratēģijas (ITRS)

ĒEED 2.a pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm jāiesniedz ITRS līdz 2020. gada martam³⁸. Komisija analizēja valstu stratēģijas³⁹, lai nodrošinātu paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm. Valstu stratēģijas un Komisijas novērtējums bija būtisks ieguldījums nacionālajos atveseļošanas un noturības plānos, kuros svarīga loma ir energoefektīvu ēku renovācijai.

Lielākā daļa 2020. gada stratēģiju ietver labu pārskatu par politiku, kas vērsta uz publiskām ēkām, un sniedz ilgtermiņa ceļvedi virzībai uz 2050. gada mērķi — dekarbonizētu ēku fondu. Lielākajā daļā šo ceļvežu ir ietverti konkrēti starpposma atskaites punkti 2030. un 2050. gadam un mazākā mērā 2040. gadam.

Kā norādīts paziņojumā par Eiropas Renovācijas vilni⁴⁰, īpaša uzmanība jāpievērš politikai un pasākumiem, kas vērsti uz enerģētiskās nabadzības likvidēšanu un ēku ar vissliktāko energosniegumu modernizēšanu. Lielākā daļa dalībvalstu ir atzinušas šā jautājuma svarīgumu un

³⁶ Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., *Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency*, 2022.

³⁷ Dažas dalībvalstis, piemēram, NL un LV, to ir skaidri minējušas.

³⁸ Covid-19 pandēmijas apstākļu dēļ noteikts skaits dalībvalstu savas ilgtermiņa renovācijas stratēģijas iesniedza vēlāk.

³⁹ SWD(2021) 365 final/2: Nacionālo ilgtermiņa renovācijas stratēģiju analīze (jāņem vērā, ka SWD galīgā versija tiks publicēta drīzumā).

⁴⁰ COM(2020) 662 final.

kopumā iesniegušas vairākas darbības un pasākumus enerģētiskās nabadzības likvidēšanai. Ir izvēlētas dažādas pieejas, lai noteiktu mērķa ēkas, kam ir vissliktākais energosniegums (piemēram, energoklase, vecums un enerģijas patēriņš).

Visās 2020. gada ITRS ir īpaša iedaļa, kurā izklāstīti paredzami enerģijas ietaupījumi, plašāki ieguvumi, kas saistīti ar veselību un iekštelpu gaisa kvalitāti, un pozitīvā ekonomiskā ietekme. Tomēr puse dalībvalstu nav skaitliski aprēķinājušas šos iespējamus ieguvumus.

Stratēģijas kopumā atbilst ĒEED⁴¹ prasībām, bet Komisijas analīzē ir uzsvērts, ka ne visas ITRS ir pietiekami vērienīgas virzībā uz 2050. gada dekarbonizācijas mērķiem. Komisijas 2020. gada ITRS analīzē ir atzīts, ka kopš ITRS pirmās kārtas (pirmās iesniegšanas 2014. gadā, kam sekoja atjauninājumi 2017. gadā) stratēģiju kvalitāte ir uzlabojusies, taču ir uzsvērts, ka ir vajadzīga vienotāka pieeja, kuru atbalsta pamatnostādnes un saskaņotas veidnes.

Atšķirīgās dalībvalstu pieejas, kas izmantotas, nosakot valstu atskaites punktu, apgrūtina ieceru novērtēšanu ES līmenī. Lielākā daļa dalībvalstu iesniedz ēku CO₂ emisiju absolūtās vērtības 2030., 2040. un 2050. gadam, tajā skaitā atsauces emisiju vērtību, ko izmanto relatīvā samazinājuma aprēķināšanai. Tomēr nekonsekvences starp dalībvalstīm dēļ to siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas ieceru tiešs salīdzinājums var būt maldinošs.

7. tabulā ir apkopoti ēku fonda indikatīvie renovācijas atskaites punkti 2030., 2040. un 2050. gadam, par kuriem dalībvalstis ziņojušas 2020. gada ITRS⁴².

7. tabula. Renovācijas rādītāji, kas paziņoti nacionālajās ilgtermiņa renovācijas stratēģijās

Dalībvalsts	Pabeigta renovācija	Plānota renovācija		
		2020	2030	2040
Austrija	1,5 % gadā	1,5 % gadā	1,5 % gadā	1,5 % gadā
Beļģija, Brisele	mazāk nekā 1 % gadā		100 % publisko ēku ir energoneitrālas	80 % kumulatīvi dzīvojamās ēkas
Beļģija (Flandrija)	3,5 % gadā dzīvojamās ēkas 105 000 mājokļu	3 % gadā dzīvojamās ēkas 32 % kumulatīvi	3 % gadā dzīvojamās ēkas 64 % kumulatīvi	3 % gadā dzīvojamās ēkas 96,5 % kumulatīvi

41 Castellazzi L., Paci D., et al. (2022), *Assessment of the first long-term renovation strategies under the Energy Performance of Building Directive* [Pirmo ilgtermiņa renovācijas stratēģiju novērtējums saskaņā ar Ēku energoefektivitātes direktīvu], Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga (gaidāms).

42 JRC aprēķini, kuru pamatā ir dalībvalstu ziņojumi, 2022. gads. Skatīt

- Maduta, C., Economidou, M., Castellazzi, L., D'Agostino, D., Paci, D., Tsemekidi Tzeiranaki, S. un Bertoldi, P., *Progress of the Member States in implementing the Energy Performance of Building Directive — 2021 assessment*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga (gaidāms); un
- Castellazzi L., Paci D. et al., *Assessment of the first long-term renovation strategies under the Energy Performance of Building Directive*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2022. gads (gaidāms).

		973 500 mājokļu	1 973 500 mājokļu	2 873 500 mājokļu
Beļģija (Valonija)		12 % kumulatīvi dzīvojamās ēkas (194 571 ēka) 63 400 000 m ² kumulatīvi nedzīvojamās ēkas	51 % kumulatīvi dzīvojamās ēkas (830 158 ēkas) 114 000 000 m ² kumulatīvi nedzīvojamās ēkas	99 % kumulatīvi dzīvojamās ēkas (1 605 485 ēkas) (25 % pamatīga renovācija 399 103) 114 000 000 m ² kumulatīvi nedzīvojamās ēkas
Bulgārija		8 % (22 203 509 m ²) kumulatīvā grīdas platība	26 % (71 774 177 m ²) kumulatīvā grīdas platība	46 % (127 597 192 m ²) kumulatīvā grīdas platība
Kipra	1 % kumulatīvi ēkas	1 % gadā 10 % kumulatīvi (43 000)	1 % gadā	1 % gadā
Čehija	45 % kumulatīvi ēkas ar vairāk nekā 25 % nelielu renovāciju	1,4 % gadā viendzīvokļa ēkas (VĒ), 0,79 % gadā daudzdzīvokļu ēkas (DĒ); 2 % gadā publiskās ēkas 55 % kumulatīvi	1,4 % gadā VĒ, 0,79 % gadā DĒ; 2 % gadā publiskās ēkas 60 % kumulatīvi	1,4 % gadā VĒ, 0,79 % gadā DĒ; 2 % gadā publiskās ēkas 70 % kumulatīvi
Vācija		1,3 %–2 % gadā VĒ un 1,5 %–2 % gadā DĒ 2020–2030. gada laikposmā		
Dānija	80 % renovētas (55–60 % viegli, 20–25 % vidēji, 5 % pamatīgi)			
Igaunija	500 000 m ² kumulatīvā grīdas platība	22 % kumulatīvi (11 880 000 m ²)	64 % kumulatīvi (34 560 000 m ²)	100 % kumulatīvi (54 000 000 m ² / 141 000 ēku)
Grieķija		23 % dzīvojamās ēkas 9 % nedzīvojamās ēkas	36–42 % dzīvojamās ēkas; 14–16 % nedzīvojamās ēkas	45–49 % dzīvojamās ēkas; 19–20 % nedzīvojamās ēkas;
Spānija	56 017 mājokļu kumulatīvi	1 256 017 mājokļu kumulatīvi (300 000)	4 756 017 mājokļu kumulatīvi	7 156 017 mājokļu kumulatīvi

		mājokļu gadā)		
Somija	29 % kumulatīvi ēkas	54 % kumulatīvi	98 % kumulatīvi	100 % kumulatīvi
Francija		1,5 %–3 % gadā 2020. –2050. gadā		
Horvātija	0,7 % gadā 5 % kumulatīvi ēkas	3 % gadā	3,5 % gadā (4 % gadā ēkas ar kultūras vērtību) 60 % kumulatīvi GNEĒ	4 % gadā 100 % kumulatīvi GNEĒ
Ungārija	1 % gadā	3 % gadā dzīvojamās ēkas; 5 % gadā publiskās ēkas 20 % kumulatīvi GNEĒ	3 % gadā dzīvojamās ēkas; 5 % gadā publiskās ēkas 60 % kumulatīvi GNEĒ	3 % gadā dzīvojamās ēkas; 5 % gadā publiskās ēkas 90 % kumulatīvi GNEĒ
Īrija		500 000 mājokļu kumulatīvi 100 % publiskās ēkas 33 % komerciālās ēkas	1 000 000 mājokļu kumulatīvi 66 % komerciālās ēkas	1 500 000 mājokļu kumulatīvi 100 % komerciālās ēkas
Itālija	0,86 % gadā	1,9 % gadā dzīvojamās ēkas; 2,8 % gadā nedzīvojamās ēkas	2,7 % gadā dzīvojamās ēkas; 2,6 % gadā nedzīvojamās ēkas	2,7 % gadā dzīvojamās ēkas; 2,6 % gadā nedzīvojamās ēkas
Lietuva	8 % kumulatīvi ēkas	17 % kumulatīvi (99 281 vienība)	43 % kumulatīvi (225 421 vienība)	74 % kumulatīvi (436 008 vienības)
Luksemburga	10–14 % kumulatīvi dzīvojamās ēkas	3 % gadā dzīvojamās ēkas (4500 mājokļu gadā)	3 % gadā dzīvojamās ēkas (4500 mājokļu gadā)	3 % gadā dzīvojamās ēkas (4500 mājokļu gadā)
Latvija	3 % (678 460 m ²) kumulatīvi publiskās ēkas	8100 vienības DĒ (30 %) un 7500 vienības VĒ 500 000 m ² publiskās ēkas	16 200 vienības DĒ (60 %) kumulatīvi 3 % gadā publiskās ēkas	Visas GNEĒ
Malta	0,5% gadā (0,7 % gadā 2025. gadā)	5–6 % gadā dzīvojamās ēkas (0,6 % pamatīga renovācija) no	5–6 % gadā dzīvojamās ēkas (0,6 % pamatīga renovācija)	5–6 % gadā dzīvojamās ēkas (0,6 % pamatīga renovācija)

		2025. gada		
Nīderlande		1 500 000 mājokļu		
Polija		3,6 % gadā 236 000 ēku kumulatīvi	4,1 % gadā 507 000 ēku kumulatīvi	3,7 % gadā 751 000 ēku kumulatīvi
Portugāle		69 % kumulatīvi ēkām (363 680 501 m ²)	99 % kumulatīvi ēkām (635 637 685 m ²)	100 % kumulatīvi ēkām (747 953 071 m ²)
Rumānija	0,5 % gadā 6 % kumulatīvā grīdas platība (32 352 000 m ²)	no 0,5 % līdz 3,39 % gadā 2030. gadā 19 % kumulatīvā grīdas platība	3,79 % gadā 57 % kumulatīvā grīdas platība	4,33 % gadā 100 % kumulatīvā grīdas platība
Zviedrija	2,5 %–5% gadā 2016.–2019. gadā 10 % gadā pēc 2019. gada			
Slovēnija	1 795 000 m ² kumulatīvi publiskās ēkas	29 733 000 m ² kumulatīvi	28 850 600 m ² kumulatīvi VĒ 12 778 700 m ² kumulatīvi DĒ	32 549 000 m ² kumulatīvi VĒ (74 %) 13 924 700 m ² kumulatīvi DĒ (91 %)
Slovākija		100 % kumulatīvi DĒ	100 % kumulatīvi VĒ	

Avots: JRC, pamatojoties uz dalībvalstu paziņoto informāciju.

Kā norādīts 7. tabulā, renovācijas mērķrādītāji ES nav standartizēti. 14 dalībvalstis sniedza plānoto renovēto ēku/mājokļu skaita vai renovētās platības (kvadrātmetros) absolūtās vērtības. Turpretī 13 dalībvalstis renovācijas mērķrādītājus izteica kā ikgadējo renovācijas rādītāju. Trīs dalībvalstis norādīja tikai renovēto ēku kumulatīvo daļu. 19 dalībvalstis aptvēra gan dzīvojamo, gan nedzīvojamo ēku sektoru, bet dažas dalībvalstis pievērsās dzīvojamo ēku sektoram vai konkrētiem nedzīvojamo ēku sektora segmentiem (piemēram, komerciālām ēkām vai publiskām ēkām).

Nākamajās desmitgadēs plānotais ikgadējais renovācijas rādītājs ir robežās no 1 % līdz 6 %. Dažas dalībvalstis (Igaunija, Horvātija, Latvija, Portugāle, Rumānija un Somija) plāno līdz 2050. gadam renovēt visu savu ēku fondu, savukārt citas dalībvalstis (Bulgārija, Grieķija, Kipra un Austrija) plāno līdz 2050. gadam renovēt mazāk nekā pusi no ēku fonda. Ir svarīgi arī atgādināt, ka energorenovāciju ietekme ir ļoti atkarīga no renovācijas pamatīguma un bieži vien tā nav salīdzināma vai nav norādīta valstu stratēģijās. Tomēr pieejamā informācija ir pietiekama,

lai secinātu, ka lielākā daļa dalībvalstu cenšas palielināt savu ikgadējo ēku fonda renovācijas rādītāju vidēji par 1,5 %–3 %.

Komisijas analīze liecina, ka ne katra ITRS ir pietiekami vērienīga virzībā uz 2050. gada dekarbonizācijas mērķiem un ka būs vajadzīgi lielāki centieni, resursi un ilgtspējīgi risinājumi, lai sagatavotos klimata pārmaiņām un veicinātu klimatneitralitāti saskaņā ar Eiropas zaļo kursu⁴³.

9. Gandrīz nulles enerģijas ēkas⁴⁴

Saskaņā ar ĒEED 9. pantu dalībvalstīs GNEĒ kļūst par jauno ēku standartu no 2020. gada 31. decembra (un visām jaunajām publiskajām ēkām no 2018. gada 31. decembra)⁴⁵. Pēdējo desmit gadu laikā GNEĒ energoefektivitātes prasības ir pakāpeniski palielinājušās un būtiski veicina ES ēku fonda dekarbonizāciju⁴⁶.

Dalībvalstis ir izstrādājušas GNEĒ nacionālās definīcijas un sniegušas skaitliskus primārās enerģijas patēriņa rādītājus, kas izteikti kWh/(m²g) un kas vidēji šķiet mazāk vērienīgi nekā Komisijas 2016. gada ieteikumā⁴⁷ minētie etalonrādītāji, un jānorāda, ka nacionālo definīciju tieša salīdzināšana ne vienmēr ir iespējama⁴⁸, jo dalībvalstu pieejas atšķiras to īpašo klimatisko, tirgus, energoresursu struktūras, būvniecības tradīciju un citi vietējo apstākļu dēļ.

Paredzams, ka vidējais atjaunīgo energoresursu īpatsvars veidos 20 %–50 % no kopējām ēku enerģijas vajadzībām, un tiek prognozēts, ka tas palielināsies, ņemot vērā nepieciešamību paātrināt fosilā kurināmā izmantošanas pakāpenisku izbeigšanu saskaņā ar renovācijas vilni un *REPowerEU*⁴⁹.

Vairāk nekā pusei dalībvalstu ir energoefektivitātes klase, kas atbilst GNEĒ līmenim. Dažas dalībvalstis energoefektivitātes līmeni nošķir atsevišķi dzīvojamām un nedzīvojamām GNEĒ, bet citas — jaunām un esošām GNEĒ.

8. tabula. Jauno un renovēto GNEĒ skaits un platība

Jauno GNEĒ skaits un platība		Renovēto GNEĒ skaits un platība	
Skaitis	Platība (m ²)	Skaitis	Platība (m ²)

43 Tie ietvertu pētniecības un inovācijas risinājumus saskaņā ar pamatprogrammas “Apvāršnis Eiropa” Pilsētu misiju par klimatneitralām un viedām pilsētām līdz 2030. gadam.

44 Šī sadaļa papildina attiecīgo GNEĒ sadaļu 2020. gada novērtējumā par progresu, ko dalībvalstis guvušas, īstenojot EED un izpildot ĒEED paredzētās GNEĒ un izmaksu ziņā optimālās minimālās energoefektivitātes prasības. Mērķis ir atspoguļot Komisijas turpmāko analīzi.

45 Covid-19 pandēmijas apstākļu dēļ GNEĒ prasību faktiskā īstenošana dažās dalībvalstīs tika atlikta uz īsu laiku.

46 *Economidou, M., Todeschi, V., Bertoldi, P., D’Agostino, D., Zangheri, P. un Castellazzi, L., “Review of 50 years of energy policies for buildings”, Energy and Buildings, 225. sējums, 2020. gads.*

47 Komisijas Ieteikums (ES) 2016/1318 (2016. gada 29. jūlijs) par gandrīz nulles enerģijas ēku veicināšanas vadlīnijām un par paraugpraksi, kā nodrošināt, ka no 2020. gada visas jaunās ēkas ir gandrīz nulles enerģijas ēkas.

48 *D’Agostino, D. un Mazzarella, L., “What is a Nearly zero energy building? Overview, implementation and comparison of definitions”, Journal of Building Engineering, 21. sējums, 2019. gads, 200.–212. lpp.*

49 Plāns *REPowerEU*, COM(2022) 230 final,

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:fc930f14-d7ae-11ec-a95f-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF.

	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
KOPĀ	330 704	585 340	77 316 865,46	141 013 006	165 130	203 394	62 180 459	73 600 197

Avots: JRC, pamatojoties uz dalībvalstu paziņoto informāciju.

Paziņotie dati veido izklaidētu priekšstatu par GNEĒ ieviešanu dažādās dalībvalstīs. Dažas dalībvalstis, šķiet, ir līderes un ziņo par ļoti lielu gan jauno, gan renovēto GNEĒ skaitu⁵⁰.

10. Izmaksu ziņā optimāli minimālo energoefektivitātes prasību līmeņi ēkām⁵¹

ĒEED 5. pantā noteiktās izmaksu optimalitātes metodikas īstenošana iezīmē jaunu pieeju minimālo energoefektivitātes prasību noteikšanā jaunām un esošām ēkām. Kopš 2013. gada un pēc tam ik pēc pieciem gadiem dalībvalstīm bija jāveic izmaksu optimalitātes aprēķini un attiecīgi jāatjaunina savas valsts prasības.

Pamatojoties uz Kopīgā pētniecības centra novērtējumu par dalībvalstu izmaksoptimālā līmeņa ziņojumiem⁵², vidējais izmaksoptimālais līmenis jaunām ēkām ir aptuveni 80 kWh/(m²g) dzīvojamām ēkām un 140 kWh/(m²g) nedzīvojamām ēkām. Esošām ēkām, kurās veic nozīmīgu renovāciju, vidējais izmaksoptimālais līmenis ir aptuveni 130 kWh/(m²g) dzīvojamām ēkām un 180 kWh/(m²g) nedzīvojamām ēkām.

Izmaksoptimālo līmeņu salīdzinājums 2013. un 2018. gadā liecina, ka dalībvalstīs gandrīz visu veidu ēkām ir samazinājies primārās enerģijas pieprasījums, vidējām vērtībām samazinoties attiecīgi par 21 % un 11 % jaunām dzīvojamām ēkām un biroju ēkām un attiecīgi par 14 % un 12 % esošām dzīvojamām ēkām un biroju ēkām.

Dalībvalstis ir izmantojušas izmaksu optimalitātes metodiku, lai noteiktu minimālās prasības jaunu un esošu ēku, tajā skaitā GNEĒ, energoefektivitātei. Neatkarīgi no atšķirībām, kas pastāv starp dalībvalstīm saistībā ar ēku veidiem, tirgiem un klimatu, atjaunīgas enerģijas risinājumiem, izmaksu ziņā optimālās minimālās energoefektivitātes prasības parasti ir sliktākas nekā GNEĒ prasības (dažās dalībvalstīs izmaksu optimalitātes un GNEĒ prasības ir līdzīgas).

11. Secinājums

2020. gadā Covid-19 pandēmija ievērojamās ietekmes dēļ gan primārās enerģijas patēriņa, gan enerģijas galapatēriņa mērķrādītāji tika pārsniegti. Visas dalībvalstis ir sasniegušas savus

50 Dezagregētos datus skatīt *Tsemekidi-Tzeiranaki S., Paci D., Clementi E., Gonzales Torres M., Analysis of the Reports on 2020 Targets under Article 27 of the Governance Regulation — Energy Efficiency, 2022.*

51 Šī sadaļa papildina attiecīgo sadaļu 2020. gada novērtējumā par progresu, ko dalībvalstis guvušas, īstenojot EED un izpildot ĒEED paredzētās GNEĒ un izmaksu ziņā optimālās MEEES prasības. Mērķis ir atspoguļot īstenošanas progresu dalībvalstīs un turpmāku Komisijas analīzi.

52 Dalībvalstu rezultāti nav pilnībā salīdzināmi, jo tās varēja brīvi izvēlēties makroekonomisko vai finansiālo pamatu izmaksoptimālu līmeņu aprēķināšanai un piemērot pašas savas valsts standartus un metodiku, aprēķinot ēku energosniegumu. Citas atšķirības, kas saistītas ar investīciju izmaksām un citiem faktoriem, atspoguļo valsts tirgus apstākļus.

2020. gada nacionālos devumus, izņemot Beļģiju, Bulgāriju un Poliju primārās enerģijas patēriņa ziņā un Beļģiju, Bulgāriju, Vāciju, Lietuvu, Austriju un Zviedriju enerģijas galapatēriņa ziņā.

Progress, kas gūts virzībā uz 2030. gada mērķrādītāju, kas nosaka samazinājumu par 32,5 % salīdzinājumā ar 2007. gada atsauces scenāriju, ES *FEC* un *PEC* 2020. gadā pārsniedz 2030. gada mērķrādītāju attiecīgi par 7,2 % un 9,6 %. Ir daudz vairāk jāpastiprina centieni, ja ES vēlas panākt enerģijas patēriņa strukturālu samazinājumu un sasniegt jauno 13 % mērķi, ko Komisija ierosinājusi *REPowerEU*.

Attiecībā uz EED 7. pantu 2014.–2020. gada kumulatīvais enerģijas ietaupījums, par ko bija pieejami dati no 24 dalībvalstīm, bija 197,4 Mtoe, kas ir 103 % apmērā no 2014.–2020. gada kumulatīvo enerģijas galapatēriņa ietaupījumu pienākumu kopējās summas (191,7 Mtoe), bet 27 dalībvalstīm — 97,5 % apmērā (202,5 Mtoe). Atkarībā no trīs trūkstošo dalībvalstu galīgajiem rezultātiem varētu tikt sasniegta 27 dalībvalstīm vajadzīgo kumulatīvo ietaupījumu summa. No 24 dalībvalstīm, kas iesniedza pilnīgus datus par galīgajiem rezultātiem, enerģijas ietaupījuma pienākumu ir izpildījušas 14 dalībvalstis, savukārt 10 dalībvalstis enerģijas ietaupījuma pienākumu nav izpildījušas.

Tā kā trūkst EED 5. pantā prasītās informācijas, kā arī dalībvalstis ziņošanā izmanto dažādas pieejas, nav iespējams noteikt mērķrādītāja sasniegšanu ES līmenī. Tomēr lielākā daļa dalībvalstu ir izpildījušas vai nu ikgadējo pienākumu 2020. gadā, vai arī 2014.–2020. gada kopējo pienākumu.

Lai sasniegtu 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītājus, par prioritāru ir jānosaka energoefektivitāte. Lai pastiprinātu centienus, Komisija 2021. gada jūlijā ierosināja priekšlikumu EED pārstrādātai redakcijai. Priekšlikumā ir noteikti jauni mērķi un darbības jomas iepriekš minētajiem pantiem ar vērienīgākiem mērķiem. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai dalībvalstu turpmākajos nacionālajos integrētajos enerģētikas un klimata progresa ziņojumos (Pārvaldības regulas 17. pants) un NEKP tiktu sniegta pilnīga un konsekventa informācija, lai Komisija un dalībvalstis varētu novērtēt energoefektivitātes mērķu sasniegšanā gūto progresu un noteikt iespējamo vajadzību pēc jauniem politikas pasākumiem.

Attiecībā uz renovācijas vilni ir svarīgi saglabāt kustību un nodrošināt skaidrus un vērienīgus pasākumus un mehānismus, kas var nodrošināt, ka ēkas tiek renovētas lielākā ātrumā un daudz vairāk nekā pašlaik tiek izmantots to energoefektivitātes potenciāls, lai veicinātu energoefektivitātes mērķrādītāja saniešanu, enerģijas pieprasījuma un enerģijas rēķinu iedzīvotājiem samazinājumu.

Ilgtermiņa stratēģiju mērķis ir paātrināt esošo ēku rentablu renovāciju un nodrošināt pamatīgu renovāciju pieaugumu. Atšķirīgās valstu pieejas renovācijas mērķrādītāju noteikšanā apgrūtina to tiešu salīdzināšanu un ES kopējā mērķrādītāja novērtēšanu. Komisijas analīzē ir uzsvērts, ka dažu dalībvalstu centieni nebūs pietiekami, lai līdz 2050. gadam pilnībā dekarbonizētu to ēku fondu, tāpēc būs vajadzīgi turpmāki pasākumi un vērienīgāki mērķi. Komisijas priekšlikums

pārskatīt ĒEED nostiprina un pilnveido prasības ITRS (kas tiktu pārdēvēta par nacionālajiem ēku renovācijas plāniem), lai tās kļūtu par stratēģiskās plānošanas un ziņošanas instrumentiem, kas būtu vairāk vērsti uz pasākumiem ar skaidriem, kvantitatīviem, salīdzināmiem un pārbaudāmiem mērķiem, atskaites punktiem un resursiem.

No 2020. gada 31. decembra GNEĒ kļuva par dalībvalstu jauno ēku standartu, kas ir apliecinājies, ka būvniecības nozarei ir izvirzīts nākotnes vajadzībām atbilstošs redzējums, un attiecīgi mobilizē ieinteresētās personas. GNEĒ īpatsvars ēku fondā joprojām ir neliels, bet paredzams, ka tuvākajos gados GNEĒ skaits palielināsies, sagatavojot ceļu uz bezemisiju ēkām, kā ierosināts Komisijas priekšlikumā pārskatīt ĒEED.

Turklāt gan jaunām, gan jau esošām ēkām izmaksu optimalitātes metodika, kas paredzēta, lai virzītu spēkā esošās valstu energoefektivitātes prasības uz rentablu līmeni, ir izrādījusies efektīva pieeja. Pēdējo desmit gadu laikā minimālās energoefektivitātes prasības ir pakāpeniski uzlabotas, un tās ir būtiski veicinājušas ES ēku fonda uzlabošanu. Nesenajā Komisijas pārskatā par ĒEED ir uzsvērta nepieciešamība atjaunināt izmaksu optimalitātes sistēmu, lai labāk ņemtu vērā SEG emisiju izmaksas un ar vidi un veselību saistīto ārējo faktoru ietekmi.